

Tweede Kamer der Staten-Generaal
T.a.v. de voorzitter
Postbus 20017
2500 EA Den Haag

Den Haag
29 oktober 2003

Ons kenmerk
PO/KB/03/50818

Uw brief van
5 september 2003

Uw kenmerk
M-03-40

Onderwerp
reactie advies Onderwijsraad 'Wat scholen
toevoegen'

Bijlage(n)
rapport inspectie van het onderwijs 'Het bepalen
van de toegevoegde waarde door basisscholen'

Op 14 augustus 2003 heb ik u het advies van de Onderwijsraad 'Wat scholen toevoegen' aangeboden. De Onderwijsraad pleit in zijn advies voor het gebruik van een begintoets rond zesjarige leeftijd bij de beoordeling van de toegevoegde waarde van een school. In mijn brief met kenmerk PO/KB/03/39733 geef ik aan dat het advies waardevolle aanknopingspunten voor het beleid biedt. Ik meld u in genoemde brief ook de resultaten te willen wegen van een onderzoek van de inspectie van het onderwijs naar de meerwaarde van een begintoets voor de inspectie-oordelen over de kwaliteit van scholen. Het onderzoek van de inspectie is inmiddels afgerond; ik bied het u bij deze aan.

Zowel het advies van de Onderwijsraad als het onderzoek van de inspectie bevestigen mijn overtuiging van het nut van een beginmeting voor de beoordeling van de toegevoegde waarde van een school. Ik vind het belangrijk dat de toegevoegde waarde van een school in beeld wordt gebracht. De toegevoegde waarde biedt inzicht in de prestaties van een school. Met het terugdringen van de regels voor scholen neemt het belang van dit inzicht toe. Mijn argumenten voor het gebruik van een beginmeting zet ik in deze brief uiteen. Ik kom hiermee tegemoet aan uw verzoek, mij per brief met kenmerk M-03-40 toegezonden, nog voor de behandeling van de OCW-begroting 2004 een definitief beleidsstandpunt in te nemen.

Evenals de Onderwijsraad komt de inspectie van het onderwijs in haar onderzoek tot de conclusie dat het beoordelen van de opbrengsten van een basisschool op basis van een begintoets en een eindtoets nauwkeuriger is dan wanneer de toetsresultaten van leerlingen aan het eind van het basisonderwijs alleen worden afgezet tegen hun sociaal-economische en etnische achtergrond. Het gebruik van een begintoets bij het beoordelen van de opbrengsten van een school kan dus een verbetering van de huidige wijze van beoordelen betekenen.

De inspectie ziet mogelijkheden om voor het in beeld brengen van de toegevoegde waarde gebruik te maken van toetsen die scholen om diagnostische redenen al afnemen bij jonge kinderen. Ongeveer driekwart van de scholen neemt in groep 1 of 2 een toets af om de taalontwikkeling en de wiskundige oriëntatie van de leerlingen te bepalen voor de overgang van groep 2 naar 3. Ook de Onderwijsraad wees in zijn advies op het grote aantal scholen dat al gebruik maakt van toetsen. Uit het rapport van de

inspectie blijkt dat door basisscholen veel gebruikte toetsen goed gebruikt kunnen worden voor het bepalen van de toegevoegde waarde.

De Onderwijsraad en de inspectie van het onderwijs komen op een aantal punten tot een andere conclusie. Zo adviseert de Onderwijsraad voor de berekening van de toegevoegde waarde een externe organisatie in te schakelen. De inspectie is van mening dat scholen zelf in staat zijn de toegevoegde waarde te berekenen mits toetshandleidingen en leerlingvolgsystemen hierop worden aangepast. Ook over de noodzaak van het ontwikkelen van nieuwe toetsen verschillen de Onderwijsraad en de inspectie van mening.

In mijn overwegingen ten aanzien van deze kwesties weegt het nut voor de scholen zwaar. Ik ben van mening dat scholen zelf een belangrijke rol moeten vervullen bij het in kaart brengen van de toegevoegde waarde. Scholen zijn immers zelf verantwoordelijk voor het inzichtelijk maken van hun kwaliteit ten behoeve van belanghebbenden. Ik vind het tevens van belang dat de (toets)last voor scholen en leerlingen niet onnodig wordt verzwaard. Indien het mogelijk is voor het bepalen van de toegevoegde waarde gebruik te maken van toetsen die scholen reeds om diagnostische redenen afnemen, gaat mijn voorkeur hier naar uit.

Of scholen mogelijkheden zien om toetsen die zij nu inzetten als diagnostisch instrument ook te gebruiken voor hun kwaliteitsbeoordeling en verantwoording, wil ik aan de scholen zelf voorleggen. In de Rijksbegroting 2004 heb ik kenbaar gemaakt een meerjarenbeleidsplan voor het primair onderwijs te willen opstellen. Het gaat om een document dat op hoofdlijnen de koers in de komende jaren voor deze sector moet schetsen. Het onderwijsveld zal direct worden betrokken bij de totstandkoming van dit plan. Over de precieze invulling van dit traject informeer ik u binnenkort nader. In elk geval is het mijn voornemen ook het gebruik van een begintoets voor het beoordelen van de toegevoegde waarde in dit traject aan de orde te stellen. Daarbij denk ik niet uitsluitend aan een gesprek met scholen over dit thema, maar wil ik scholen ook in de gelegenheid stellen de mogelijkheden daadwerkelijk te verkennen onder begeleiding van de inspectie. Hierdoor ontstaat ook zicht op de uitvoeringslast en de administratieve last van scholen.

De vraag naar het gebruik van een begintoets speelt ook in het kader van de herziening van de gewichtenregeling. De voornemens ten aanzien van het baseren van de bekostiging op feitelijke onderwijsachterstanden, vragen nadere uitwerking. De mogelijkheden van het gebruik van een toets die de feitelijke achterstand van een leerling kan vaststellen en als bekostigingsbasis kan dienen, moeten de komende tijd worden onderzocht. In dit verband is de principiële vraag aan de orde voor welke achterstandsléerlingen scholen extra gefaciliteerd moeten worden. De opties variëren van het extra faciliteren van scholen om hen in staat te stellen 'verborgen talenten' bij kinderen tot ontwikkeling te brengen tot het extra faciliteren van scholen om hen in staat te stellen extra zorg te besteden aan zwakpresterende leerlingen. Ook deze vraag wil ik in het traject naar het meerjarenbeleidsplan opnemen.

Conclusie

De adviezen van de Onderwijsraad en de inspectie leiden tot de conclusie dat het beoordelen van de toegevoegde waarde van een school nauwkeuriger en daarmee eerlijker gebeurt indien gebruik wordt gemaakt van een begintoets. Ik vind het daarom van belang het gebruik van een begintoets voor dit doel te stimuleren. Bij de totstandkoming van het meerjarenbeleidsplan voor het primair onderwijs wil ik hiertoe een eerste stap zetten. In overleg met het onderwijsveld worden de mogelijkheden verder verkend en beproefd. In het meerjarenbeleidsplan zal ik de bevindingen rapporteren. Dat plan is voorzien voor juni 2004.

De minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,

(Maria J.A. van der Hoeven)